

Dostosowania wymagań edukacyjnych dla uczniów

klas IV –VIII – historia - Anna Budzisz

Dysleksja, dysgrafia

HISTORIA - Trudności z zapamiętywaniem nazw i nazwisk, zła orientacja w czasie (chronologia, daty) i na mapach historycznych.

Dostosowanie wymagań będzie dotyczyło formy sprawdzania wiedzy, a nie treści. Wymagania merytoryczne, co do oceny prac pisemnych powinny być ogólne, takie same jak dla innych uczniów, natomiast sprawdzanie pracy może być niekonwencjonalne.

Nie oceniać poziomu graficznego pisma i jego estetyki, zachęcać ucznia do pisania drukowanymi literami, pozwolić uczniowi na wykonywanie domowych prac pisemnych na komputerze, zapewnić więcej czasu na prace pisemne podczas lekcji, w przypadku, gdy praca pisemna ucznia jest nieczytelna, przepytac go ustnie z danego zakresu materiału.

- uwzględniać trudności z zapamiętywaniem nazw, nazwisk, dat,
- w czasie odpowiedzi ustnych dyskretnie wspomagać,
- dawać więcej czasu na przypomnienie
- wydobycie z pamięci nazw, terminów,
- częściej powtarzać i utrwalac materiał,
- podczas uczenia stosować techniki skojarzeniowe ułatwiające zapamiętywanie,
- wprowadzać w nauczaniu metody aktywne, angażujące jak najwięcej zmysłów (ruch, dotyk, wzrok, słuch),
- używać wielu pomocy dydaktycznych,
- urozmaicać proces nauczania,
- zróżnicować formy sprawdzania wiadomości i umiejętności tak, by ograniczyć ocenianie na podstawie pisemnych odpowiedzi ucznia,
- przeprowadzać sprawdziany ustne z ławki, niekiedy nawet odpytywać indywidualnie,
- często oceniać prace domowe.

Uczeń niepełnosprawny intelektualnie w stopniu lekkim

Niepełnosprawność intelektualna w stopniu odpowiednio lekkim to zaburzenie o charakterze globalnym – wszystkie funkcje i procesy psychiczne odbiegają od normy. Ich trudności z uczeniem się wynikają z zaburzeń spostrzegania, uwagi, pamięci, myślenia, mowy, sprawności motorycznych, ale także procesów emocjonalnych, motywacyjnych, adaptacji społecznej. Koncentracja uwagi: obniżona- krótkotrwała, mało podzielna, łatwo ulega zakłóceniom, najtrudniej zachować uwagę przy zadaniach trudnych – jej wzmacnianie

u ucznia to proces stały i nieodłączny w tracie nauki. Pamięć: dobra mechaniczna natomiast logiczne w dużym stopniu zaburzona. Oznacza to, że: – odtwarzanie zapamiętanych treści odbywa się według zapamiętanej kolejności – nie rozumieją tego co wyuczone na pamięć – problem z odpytywaniem wyrywkowym – wybiórcze stosowanie wyuczonej treści na niskim poziomie – potrzebują większej liczby powtórzeń, pamięć mechaniczna krótkotrwała nie pozwala na opanowanie znacznego zasobu słownictwa, – trudność w rozumieniu znaczenia i tworzeniu dłuższych wypowiedzi – częściej występują wady wymowy – często są to dzieci zaniedbane środowiskowo – stąd spotykamy wulgaryzmy i wyrażenia slangowe

14 Myślenie: zaburzone myślenie abstrakcyjne i słowno-pojęciowe, ich myślenie zatrzymuje się na poziomie myślenia konkretno – obrazowego. Dlatego występuje problem z abstrahowaniem, uogólnianiem, tworzeniem pojęć, wnioskowaniem i przewidywaniem. Opisane zaburzenia różnych form myślenia utrudniają zdobywanie wiedzy i sprawiają, że pewien jej zakres jest dla ucznia niedostępny. Problemy: – zaburzenia orientacji przestrzennej – niski poziom sprawności grafomotorycznej – słaba koncentracja uwagi – liczniejsze i nasilone wady wymowy – wolne tempo pracy, trudność z powiązaniem wcześniej zdobytej wiedzy z nowymi informacjami – zaburzenia rozumienia treści wypowiedzi – zaburzenia analizy i syntezy – trudności w rozpoznawaniu liter, czytaniu, rozumieniu tekstu/zadań tekstowych, zaburzony poziom rozumienia definicji, reguł itp. – utrudnione tworzenie pojęcia liczby – ograniczenie procesów pamięciowych – zaburzenie wyobraźni przestrzennej – trudność z rozumieniem i wykonywaniem zadań geometrycznych – trudność w orientowaniu się w stosunkach czasowych i posługiwaniu się nimi – trudność stosowaniu umiejętności w praktyce – mała samodzielność pracy – nadpobudliwość, impulsywność lub zahamowanie, trudność w antycypacji zachowań – niski poziom motywacji do nauk, empatii, częste przejawy agresji.

- poznać zakres wiedzy ucznia, powracać z nim do znanych mu treści aby je utrwalić i powiązać z nowymi wiadomościami
- umożliwić uczniowi zrozumienie istoty zadania dzięki metodom: problemowej, zadawaniu pytań, praktycznego działania, oparta na przeżywaniu
- dostosować środki dydaktyczne : modele, filmy, plansze
- zorganizować pracę w grupach aby uczniowie uczyli się od siebie nawzajem
- praca z tekstem źródłowym wymaga wsparcia nauczyciela i stosowania ułatwień: map myślowych, inscenizacji, filmów, schematów, porównań
- systematyczne powtarzanie i utrwalanie wiedzy aby ułatwić zapamiętanie i określanie związków przyczynowo-skutkowych
- zapoznać ucznia z technikami zapamiętywania
- ogranicz się do najważniejszych aspektów omawianego tematu
- bazuj na pamięci mechanicznej
- dzielić treści na mniejsze partie i wizualizuj je
- zadawanie do domu tyle, ile dziecko jest w stanie samodzielnie wykonać
- potrzeba większej ilości czasu i powtórzeń dla przyswojenia danej partii materiału.

- w związku z dużym problemem w selekcji i wyborze najważniejszych informacji z danego tematu można wypisać kilka podstawowych pytań, na które uczeń powinien znaleźć odpowiedź czytając dany materiał (przy odpytywaniu prosić o udzielenie na nie odpowiedzi)
- podobnie postępować przy powtórkach,
- pozostawianie większej ilości czasu na przygotowanie się z danego materiału (dzielenie go na małe części, wyznaczanie czasu na jego zapamiętanie i odpytywanie
- zminimalizowanie rozpraszających bodźców
- eksponowanie prac dzieci i ułatwianie im aktywności twórczej
- zapewnienie stałości: rozkładu zajęć, miejsca, osoby prowadzącej

Uczeń słabowidzący

Mimo bardzo osłabionego wzroku, może poznać otaczający go świat, jednak z reguły mają trudności w spostrzeganiu: – małych przedmiotów – szczegółów większych przedmiotów – małych liter, cyfr i innych znaków graficznych Inną cechą charakterystyczną są obniżone szybkość i sprawność na lekcji. Zalecenia do egzaminów: – uczeń przystępuje do egzaminu gimnazjalnego/maturalnego w warunkach i formie dostosowanej do indywidualnych potrzeb psychofizycznych Zasady pracy: - indywidualizacja - konkretności i pogłębłości - priorytet rewalidacji w organizacji procesu edukacyjnego - przystosowanie wymagań do indywidualnych możliwości ucznia.

- posadź ucznia we właściwym miejscu klasy, zadbaj o oświetlenie
  - karty pracy w powiększonej wersji
  - ogranicz ilość materiału na stronie, dobrze rozplanuj treści
  - podawaj modele i przedmioty do obejrzenia z bliska
  - zwróć uwagę na bezpieczeństwo chłopca na przerwach i lekcjach wf
  - wsparcie w formie zajęć rewalidacyjnych, trening umiejętności społecznych, zapewnienie opieki psychologa i pedagoga szkolnego, zajęcia dydaktyczno-wyrównawcze z wiodących przedmiotów, umożliwienie udziału w zajęciach zgodnych z jego zainteresowaniami.
- Ocena formalna powinna być dokonana na podstawie tekstu pisemnego oraz kartkówek z wybranego działu, problemu historycznego, rozumienia ze słuchu lub czytania ze zrozumieniem.
  - Na ocenę nieformalną powinny złożyć się następujące elementy: systematyczność w odrabianiu pracy domowej, motywacja i zaangażowanie ucznia, aktywność na lekcjach oraz stosunek do przedmiotu.
  - W ocenie końcowej powinna zostać uwzględniona zarówno ocena formalna, jak i nieformalna.

Autyzm

Do sytuacji powodujących stres mogą należeć: • niemożliwość przewidzenia następstwa zdarzeń, • niezrozumienie wskazówek nauczyciela, • interakcje z rówieśnikami, • nieodpowiednie oświetlenie klasy, • nadmiar bodźców dźwiękowych, • zapach perfum, jedzenia i wiele innych.....

Z a s a d y p r a c y

- "Czas dla autyzmu." "Czas Autyzm" oznacza "dwa razy więcej czasu, o połowę mniej zrobione ." Większość uczniów z autyzmem potrzebuje więcej czasu na wykonanie zadania, zebranie materiałów oraz na przejście z jednego zadania do drugiego.
- Zarządzanie otoczeniem ucznia. Każda zmiana w otoczeniu ucznia z autyzmem może zwiększyć poziom niepokoju, wywołać trudne zachowania czy agresję. Starać się zapewnić spójność wydarzeń z harmonogramem dnia i unikać gwałtownych zmian. Uprzedzać ucznia o niespodziewanych zmianach możliwie jak najwcześniej. Warto stworzyć wizualny harmonogram dnia (linia czasu), który obejmie codzienne zajęcia ucznia ze spektrum. Fragmenty codziennego 27 harmonogramu zajęć i działań powinny być monitorowane i restrukturyzowane, w zależności od potrzeb i dokonanych zmian.
- Upraszczenie języka. Utrzymać prosty i zwięzły język komunikacji, mów powoli i w odpowiednim tempie. Uczniowie z autyzmem mają trudności z czytaniem "między wierszami", zrozumieniem abstrakcyjnych pojęć takich jak sarkazm, interpretowaniem mimiki czy precyzowaniem uczuć zarówno swoich jak i innych osób. Bądź jasny i precyzyjny przy udzielaniu instrukcji.
- Zarządzanie zmianą planów. Upewnić się, że uczeń z autyzmem rozumie, że czasem planowane działania mogą być zmienione, odwołane lub przełożone. Jest to bardzo ważne, a niezrozumienie tej zależności jest powodem wielu konfliktów, nieporozumień i nasilających się trudnych zachowań.
- Obdarzanie ucznia pochwałami. Zawsze znaleźć okazję, aby pochwalić ucznia za dobrze wykonaną pracę czy zachowanie. Chwalić ucznia również za to, że podjął próbę wykonania jakiegoś zadania! Próba jest częścią sukcesu. Być precyzyjnym w swoich pochwałach, aby uczeń wiedział dokładnie za co go chwalisz. Nie wyrażać swojej dezaprobaty, jeżeli uczeń nie podjął próby lub niepoprawnie wykonał zadanie

Uczniowie sprawiający trudności wychowawcze, ADHD

• uczniowie z nadpobudliwością psychoruchową • uczniowie z zaburzeniami zachowania • uczniowie z zaburzeniami emocjonalnymi • uczniowie z trudnościami w funkcjonowaniu społecznym, w tym niedostosowani społecznie 1. Uczniowie nadpobudliwi psychoruchowo, z zaburzeniami zachowania, z zaburzeniami

Sposoby postępowania i formy pomocy:

- podawać krótkie komunikaty
  - upewnić się czy dziecko usłyszało nasz przekaz
  - rozmawiać z dzieckiem tak, by przykuć jego uwagę
  - zwracać się do niego po imieniu, patrzeć w oczy, używać prostych słów.
- polecać wykonania tylko 1 zadanie na raz tak długo aż się z niego nie wywiąże (ograniczyć dopływ bodźców zewnętrznych)
- trudne zadania należy dzielić na etapy
  - konsekwentnie egzekwować ustalone zasady
  - utrwalać pozytywne wzorce zachowania przez pochwałę,
  - skupiać uwagę na zaletach dziecka, nie gasić jego inicjatywy ciągłym upominaniem, dostrzegać w nim kogoś wartościowego, zasługującego na miłość i szacunek
  - odróżniać objawy ADHD od trudnych zachowań i adekwatnie reagować, poprzez np. odwołanie się do zasad w przypadku nieodpowiedniego zachowania lub jeśli zachowanie rozpoznamy jako objaw np.: przywołać uwagę, przypomnieć zasadę, dać zajęcie np. wytarcie tablicy

jasne określanie obowiązujących norm i konsekwentne ich przestrzeganie

- omawianie niewłaściwych zachowań raczej w kontakcie indywidualnym niż na forum klasy
- szukanie przyczyn niewłaściwych zachowań
- zachęcanie do korzystania z pomocy psychologicznej
- kierowanie sprawy do sądu w przypadku rodziny dysfunkcyjnej
- proponowanie różnych prospołecznych działań
- dostrzeganie i nagradzanie pozytywnych zachowań, a nie tylko piętnowanie negatywnych
- udział w zajęciach socjoterapeutycznych
- udział w zajęciach rewalidacyjnych po uzyskaniu orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego z uwagi na zaburzenia zachowania, niedostosowanie społeczne.